

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-149>

УДК 336.01

Оцінка ефективності управління фінансовою стабільністю ПАТ «АЛЬФА-БАНК» на основі аналізу показників його фінансово-господарської діяльності

Доценко І.О.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького національного університету

Дубицька Л.В.

магістр
Хмельницького національного університету

У статті уточнено сутність поняття фінансової стабільності, розглянуто різні точки зору на визначення цього поняття центральними банками різних країн світу. Охарактеризовано ознаки стабільності фінансової системи та вказано основні критерії, що відображають стабільність. Проведено оцінку фінансової стабільності банку на основі детального динамічного та структурного аналізу показників фінансово-господарської діяльності, активів, зобов'язань, власного капіталу та чистого прибутку/збитку ПАТ «АЛЬФА-БАНК».

Ключові слова: банк, фінансова стабільність, показники діяльності банку, оцінювання фінансового стану банку, структурний аналіз, динаміка.

Доценко И.А., Дубицкая Л.В. ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ БАНКА НА ОСНОВЕ АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПРИМЕРЕ ОАО «АЛЬФА-БАНК»

В статье уточнена сущность понятия финансовой стабильности, рассмотрены различные точки зрения на определение этого понятия центральными банками разных стран мира. Охарактеризованы признаки стабильности финансовой системы и указаны основные критерии, отражающие стабильность. Проведена оценка финансовой устойчивости банка на основе детального динамического и структурного анализа показателей финансово-хозяйственной деятельности, активов, обязательств, собственного капитала и чистой прибыли/убытка ОАО «АЛЬФА-БАНК».

Ключевые слова: банк, финансовая стабильность, показатели деятельности банка, оценка финансового состояния банка, структурный анализ, динамика.

Dotsenko I.O., Dubytska L.V. ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF MANAGEMENT OF FINANCIAL STABILITY OF THE BANK BASED ON THE ANALYSIS OF FINANCIAL AND ECONOMICAL ACTIVITY INDICATORS ON THE EXAMPLE OF THE PJSC "ALPHA-BANK"

The article clarifies the essence of the concept of "financial stability". Different points of view about this definition that are explained by the central banks of the world were taken into consideration. The main features of the stability of the financial system are described, and the main criteria of the stability are reflected. The structural analysis of assets, liabilities, equity, and net profit / loss of the bank were conducted based on the indicators of financial and economic activity as an example of PJSC "ALPHA-BANK", also the detailed analysis of the dynamics of these indicators was carried out.

Keywords: bank, financial stability, performance indicators of the bank, evaluation of the financial condition of the bank, structural analysis, dynamics.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасна банківська система України знаходиться в процесі реформування, коли відбувається не тільки скорочення кількості банківських установ, а й відкриваються можливості їх розширення та розвитку. Зважаючи на численність неплатоспроможних установ, платоспроможним банкам необхідно постійно

вести боротьбу за власний фінансовий стан та фінансову стабільність. Даний процес здебільшого є наслідком нестабільного ринку, як фінансового так і інших, що мають вплив на діяльність банку.

Фінансова стабільність банківської системи як складник сукупної фінансової стабільності України набуває особливої актуальності в

умовах розвитку фінансової економіки, поширення банківського сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналізу проблем фінансової стабільності приділяється увага в економічній літературі. Теоретичну базу дослідження становлять праці провідних зарубіжних учених, а саме Шінассі, Мішкіна, Девіса. На рівні країни багато центральних банків та регулюючих органів приділили значну увагу цій проблемі, а саме Центральний банк Німеччини, Національний банк Чехії, Банк Фінляндії, Центральний банк Аргентини, Центральний банк Норвегії, Національний банк Швеції, Національний банк України та ін. Аналіз указаних праць показав, що існує деяка дискусійність і суперечливість методичних підходів до визначення сутності фінансової стабільності банку та методів її оцінки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування та поглиблення теоретичних положень визначення поняття фінансової стабільності, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо аналізу й оцінювання фінансової стабільності ПАТ «АЛЬФА-БАНК»

Виклад основного матеріалу дослідження. Існує чисельна кількість визначень фінансової стабільності. Більшість із них має спільне розуміння того, що фінансова стабільність полягає у відсутності загальносистемних епізодів, у яких фінансова система не функціонує. Це також стосується стійкості фінансових систем до стресу [1, с. 16]. Стабільна фінансова система здатна ефективно розподіляти ресурси, оцінювати та управляти фінансовими ризиками, підтримувати рівень зайнятості, близький до природної норми економіки, та ліквідувати відносну цінову динаміку реальних чи фінансових активів, що впливатиме на стабільність грошової маси та рівень зайнятості. Фінансова система знаходиться в діапазоні стабільності, коли розсіює фінансові дисбаланси, які виникають ендогенно або внаслідок суттєвих несприятливих та непередбачуваних подій. В умовах стабільності система поглинає потрясіння передусім за допомогою самокорекційних механізмів, запобігаючи негативним впливам на реальну економіку та інші фінансові системи. Фінансова стабільність є найважливішою для економічного зростання, оскільки більшість операцій у реальній економіці здійснюється через фінансову систему.

У табл. 1 наведено деякі з визначень у вибраних центральних банках по всьому світу.

Оскільки багато центральних банків створили відділи фінансової стабільності та почали публікувати звіти про фінансову стабільність, вони також ухвалили конкретні визначення для того, щоб дати певні вказівки щодо забезпечення фінансової стабільності [9, с. 108].

Огляд визначень центральних банків різних країн указує на поступове зближення поглядів на фінансову стабільність, принаймні серед центральних банків, тому можна виділити певні критерії:

- у багатьох визначеннях центральні банки намагаються визначити саме фінансову стабільність (а не нестабільність);

- можна простежити тенденцію, де банки роблять акцент на ключових функціях фінансової системи (наприклад, надання кредитних та платіжних послуг) [10, с. 52];

- присутній акцент на шоки, які порушують функціонування фінансової системи та, насамперед, впливають на стійкість фінансової системи до цих потрясінь.

Здійснення обрахунку та аналізу фінансового-господарської діяльності установи (у нашому разі ПАТ «АЛЬФА-БАНК») дасть нам базові дані для розуміння загальної ситуації, в якій перебуває банк.

На основі інформації, поданої НБУ, сформовано динаміку основних балансових показників ПАТ «АЛЬФА-БАНК», яка відображена на рис. 1. Загалом інформацію, надану НБУ, можна вважати базовою, за допомогою неї було сформовано таблиці, де відображено як відносні, так і абсолютні показники, виконано структурний аналіз.

Власний капітал у 2017 р. показав тенденцію приросту, який за аналізований період становив 49,43% порівняно з показниками 2015 р.

За допомогою табл. 2 можна провести детальний аналіз активних операцій ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом аналізованого періоду в розрізі структури статей, а також абсолютних та відносних зрушень.

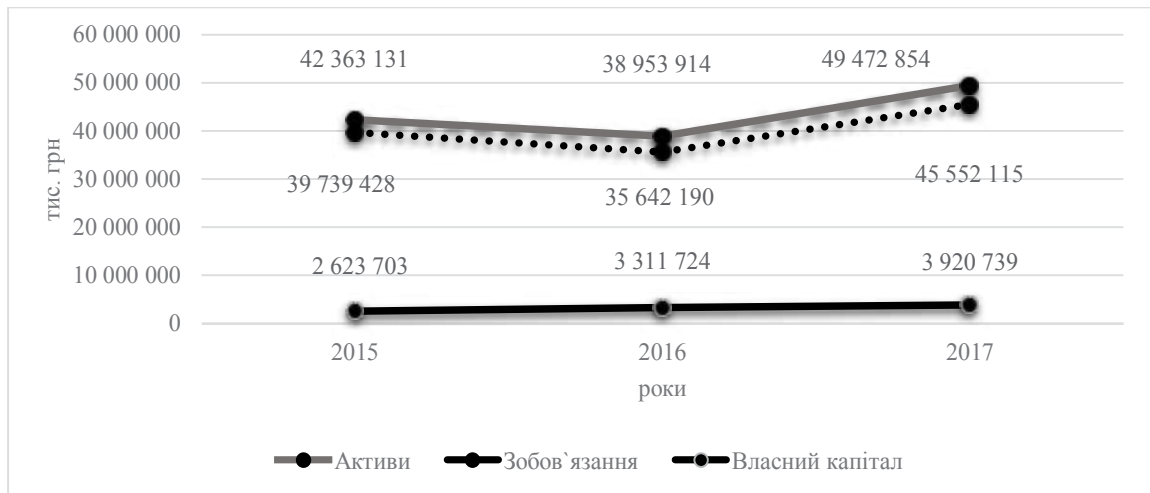
Так, станом на 2015 р. сукупні активи становили 42 363 131 тис. грн., 27 462 754 тис. грн. із них – кредити та заборгованість клієнтів, грошові кошти та їх еквіваленти – 6 422 432 тис. грн., кошти в інших банках – 1 909 971 тис. грн.

У 2015 р. лівову частку в активах ПАТ «АЛЬФА-БАНК» займають кредити та заборгованість клієнтів – 64,83%. Частку в розмірі 15,16% займають найліквідніші активи, а саме грошові кошти та їх еквіваленти.

Частка коштів в інших банках у 2015 р. становила 4,51% від загального підсумку активів ПАТ «АЛЬФА-БАНК».

ПАТ «АЛЬФА-БАНК» активно займається операціями із цінними паперами, частка яких в активах становить 9,07%. Усі

інші активи не мають вагової частки, їх підсумок становить 6,43% від загальної суми активів.

Рис. 1. Динаміка основних балансових показників ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Джерело: складено автором за даними [11]

Таблиця 1

Підходи до визначення фінансової стабільності центральними банками світу

Банк	Визначення
Фінансова стабільність як здатність протистояти шокам	
Центральний банк Німеччини [2]	«Фінансова стабільність – це здатність фінансової системи добре виконувати свої основні макроекономічні функції навіть у стресових ситуаціях та в періоди структурної перебудови».
Національний банк Чехії [3]	«Фінансова стабільність – це ситуація, коли фінансова система працює без серйозних невдач або небажаних наслідків для сучасного та майбутнього розвитку економіки у цілому, одночасно демонструючи високу стійкість до стресових ситуацій».
Фінансова стабільність як основа надійності	
Банк Фінляндії [4]	«Фінансова система є стабільною та надійною, коли вона здатна плавно виконувати свої основні завдання, включаючи посередництво у фінансуванні, передачу платежів, ціноутворення фінансових інструментів та розподіл ризиків. Окрім того, ризикована спроможність основних фінансових установ та інфраструктури повинна бути достатньою, щоб витримати навіть серйозні перешкоди в середовищі».
Центральний банк Аргентини [5]	«Фінансова стабільність – це стан справ, коли сектор фінансових послуг може спрямувати заощадження населення та забезпечувати загальнонаціональну платіжну систему так, щоб вона була ефективною, надійною та стабільною протягом довгого проміжку часу».
Фінансова стабільність як ефективний розподіл фінансових ресурсів	
Центральний банк Норвегії [6]	«Фінансова стабільність означає, що фінансова система є надійною для порушень в економіці та може спрямувати капітал, виконувати платежі та перерозподіляти ризики для задоволення потреб».
Національний банк Швеції [7]	«Стабільну фінансову систему можна визначити як систему, окремі компоненти якої – фінансові посередники та інфраструктура фінансового ринку – виконують свої відповідні функції та стають стійкими до можливих шоків».
Національний банк України [8]	Фінансова стабільність – це стан фінансової системи, за якого вона здатна належним чином виконувати основні функції, такі як фінансове посередництво та здійснення платежів, а також протистояти кризовим явищам.

Джерело: складено автором за даними [2–8]

Таблиця 2

Аналіз структури і динаміки активів ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Активи	Аналіз структури активних операцій						Зміна показника			
	2015 рік		2016 рік		2017 рік		2016/2015 рр.		2017/2016 рр.	
	тис. грн	Частка у %, %	тис. грн	Частка у %, %	тис. грн	Частка у %, %	Абсолютне, тис. грн	Темп, %	Абсолютне, тис. грн	Темп, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	6 422 432	15,16	6 377 887	16,37	1 235 140	2,50	-44545	-0,69	-5 142 747	-80,63
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23 072	0,05	2 868 171	7,36	4 106 141	8,30	2845099	12331,39	1 237 970	43,16
Кошти в інших банках	1 909 971	4,51	138 142	0,35	7 444 679	15,05	-1771829	-92,77	7 306 537	5289,15
Кредити та заборгованість клієнтів	27 462 754	64,83	25 629 498	65,79	28 223 618	57,05	-1833256	-6,68	2 594 120	10,12
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	3 842 080	9,07	400	0,0004	3 576 030	7,23	-3841680	-99,99	3 575 630	893907,50
Інвестиційна нерухомість	493 933	1,17	693 070	1,78	2 424 823	4,90	199 137	40,32	1 731 753	249,87
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0,00	62	0,00	62	0,00	62	0	0	0,00
Інші фінансові активи	522 167	1,23	1 102 616	2,83	51 584	0,10	580 449	111,16	-1 051 032	-95,32
Відстрочений податковий актив	989 194	2,34	1 180 287	3,03	1 042 568	2,11	191 093	19,32	-137 719	-11,67
Основні засоби та нематеріальні активи	655 635	1,55	874 239	2,24	1 258 122	2,54	218 604	33,34	383 883	43,91
Інші активи	41 893	0,10	89 542	0,23	110 087	0,22	47 649	113,74	20 545	22,94
Загальні активи	42 363 131	100,00	38 953 914	100,0	49 472 854	100,00	-3 409 217	-8,05	10 518 940	27,00

Джерело: складено автором за даними [11]

Під час аналізу структури активів за 2016 р. уже можна здійснити порівняння, використовуючи дані табл. 2.

Так, у 2016 р. в структурі активів ПАТ «АЛЬФА-БАНК» мали місце такі зрушення:

- значного зменшення порівняно з 2015 р. зазнали сукупні активи – на 8,05% (-3 409 217 тис. грн.);

- суттєвого зменшення в абсолютному вираженні зазнали такі показники, як: кошти в інших банках – на 92,77% (1 771 829 тис. грн.), цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід – на 99,99% (3 841 680 тис. грн.), кредити та заборгованість клієнтів – 6,68% (2 594 120 тис. грн.) тощо;

- окремі статті все ж зазнали приросту: фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, зросли в абсолютному прирості на 12 331,39% (2 845 099 тис. грн.) порівняно з 2015 р., де дана стаття становила 23072 тис. грн.; інвестиційна нерухомість зросла на 40,32% (199 137 тис. грн.); інші фінансові активи зросли на 111,16% (580 449 тис. грн.); основні засоби та нематеріальні активи зросли на 33,34% (218 604 тис. грн.) тощо;

- відбулися деякі різкі зміни у структурі, загалом вони співпадали зі змінами в абсолютному вимірі, хоча були й деякі розбіжності, кредитна заборгованість зменшилася на 1 833 256 тис. грн., проте показник у структурі зріс на 0,96%;

- порівняно з 2015 р. змінилися статті тих активів, які займають вагомні частки у сукупній кількості активів: тепер це фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, які становлять 7,36% (2 868 171 тис. грн.), частка ліквідних активів зросла на 1,21% і становила 16,37%, кредити та заборгованість клієнтів, як і у попередньому році, займають лівову частку сукупних активів і становлять 65,79%, інші ж статті активів займали відносно не вагомні частки – 10,48%.

У 2017 р. загальні активи банку зросли порівняно з 2015 р. на 16,78% (7 109 723 тис. грн.) та на 27% (10 518 940 тис. грн.) порівняно з 2016 р.

Спаду зазнали такі статті, як грошові кошти та їх еквіваленти, що в абсолютному вимірі зменшились на 5 142 747 тис. грн. (80,63%), у структурі показник зменшився на 13,87%, і на кінець 2017 р. його частка становила 2,50%.

Значного зменшення зазнали інші фінансові активи – 95,32% (1 051 032 тис. грн.), на

2,73% – у структурі та відстрочений податковий актив – на 11,67% (137 719 тис. грн.).

Темп приросту по кредитах та заборгованостях клієнтів у відносному вимірі зріс на 10,12% (2 594 120 тис. грн.), проте показник зазнав незначного спаду у структурі на 8,74%, частка на кінець року якого становила 57,05%.

Найбільш відносний приріст зазнали такі статті, як цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (893 907,5%), кошти в інших банках (5 289,15%), інвестиційна нерухомість (249,87%), основні засоби та нематеріальні активи (43,91%), фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (43,16%) тощо.

Структурні зміни порівняно з минулим роком зазнали значних змін, грошові кошти та їх еквіваленти значно зменшилися (на 13,87%) у відносному вимірі, що й спровокувало втрату вагомої частки активів, нині показник займає лише 2,5%, кошти в інших банках, навпаки, у 2017 р. займали вагому частину сукупних активів (15,05%), їх приріст у структурі становив 14,70%, кредити та заборгованість клієнтів хоча і зменшили свою частку у структурі на 8,74%, та все ж займають домінуючу частину активів (57,05%). Своє місце у структурі повернула така стаття, як цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, яка на кінець 2017 р. становила 7,23% у структурі активів, інвестиційна нерухомість – 4,9%, усі інші статті балансу у підсумку становили 7,47%.

Загалом за аналізований період вагому частку в активах банку займали кредити та заборгованість клієнтів, інші статті активів не показали чіткої тенденції.

Поряд з аналізом активів наступним логічним шляхом буде проведення аналізу зобов'язань банку (табл. 3).

Здійснюючи аналіз зобов'язань ПАТ «АЛЬФА-БАНК» у 2015 р., перш за все варто сказати, що загалом зобов'язання становили 39 739 428 тис. грн.

Найбільш вагому частку у зобов'язаннях ПАТ «АЛЬФА-БАНК» займають кошти юридичних осіб – 32,54% (12 929 790 тис. грн.), кошти фізичних осіб – 30,99% (12 314 456 тис. грн.), інші залучені кошти – 19,12% (7 598 698 тис. грн.) усіх зобов'язань банку, кошти банків – 7,58% (3 010 966 тис. грн.), боргові цінні папери, емітовані банком, – 5,69% (2 261 961 тис. грн.), усі інші зобов'язання займають незначну частку – 9,77% (3 885 519 тис. грн.).

Таблиця 3

Аналіз структури і динаміки зобов'язань ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Зобов'язання	Аналіз структури зобов'язань						Зміна показника			
	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2016/2015 рр.		2017/2016 рр.	
	тис. грн	Частка у структурі, %	тис. грн	Частка у структурі, %	тис. грн	Частка у структурі, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
Кошти, отримані від НБУ	0	0	0	0	624 993	1,37	0	0	0	0
Кошти банків	3 010 966	7,58	1 671 132	4,69	661 951	1,45	-1 339 834	-44,5	-1 009 181	-60,4
Кошти юридичних осіб	12 929 790	32,54	13 661 716	38,33	17 758 483	38,99	731 926	5,7	4 096 767	30,0
Кошти фізичних осіб	12 314 456	30,99	17 833 682	50,04	23 607 957	51,83	5519226	44,8	5 774 275	32,4
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збиток		0,00		0,00	28 663	0,06	0	0,0	28663	0,0
Боргові цінні папери, емітовані банком	2 261 961	5,69	63 518	0,18	62 250	0,14	-2 198 443	-97,2	-1 268	-2,0
Інші залучені кошти	7 598 698	19,12	519 536	1,46	0	0,00	-7 079 162	-93,2	-519 536	-100,0
Резерви за зобов'язаннями	11 768	0,03	0	0,00	0	0,00	-11 768	-100,0	0	0,0
Інші фінансові зобов'язання	207 204	0,52	281 071	0,79	964 797	2,12	73 867	35,6	683 726	243,3
Інші зобов'язання	204 556	0,51	251 994	0,71	439 621	0,97	47 438	23,2	187 627	74,5
Субординований борг	1 200 030	3,02	1 359 540	3,81	1 403 359	3,08	159 510	13,3	43 819	3,2
Усього зобов'язань	39 739 428	100,00	35 642 190	100,0	45 552 075	100,0	-4 097 238	-10,3	9 909 885	27,8

Джерело: складено автором за даними [11]

Зобов'язання банку, як і активи, у 2016 р. зменшилися відносно 2015 р. на 10,3% (4 097 238 тис. грн.) і становили 35 642 190 тис. грн.

У 2016 р. мали місце певні структурні зміни у розрізі зобов'язань, що представлено в табл. 3. Левову частку зобов'язань, як і в минулому році, становили кошти юридичних осіб – 38,33% (13 661 716 тис. грн.) та фізичних осіб – 50,04% (17 833 682 тис. грн.), кошти банків – 4,69% (1 671 132 тис. грн.), порівняно з 2015 р. показник зменшив свою частку на 2,81% у структурі та на 44,5% (1 339 834 тис. грн.) в абсолютному вимірі.

Значно зменшилися в абсолютному вимірі такі статті, як боргові цінні папери емітовані банком – 97,2% (2 198 443 тис. грн.), інші залучені кошти – 93,2% (7 079 162 тис. грн.), які в 2015 р. займали вагомі частки зобов'язань, проте в 2016 р. зазнали спаду та їх частка у структурі зменшилися до 0,18% (63 518 тис. грн.) по боргових цінних паперах, емітованих банком, та 1,46% (519 536 тис. грн.) по інших залучених коштах відповідно.

У зобов'язаннях ПАТ «АЛЬФА-БАНК» у 2016 р. відсутні резерви за зобов'язаннями.

Структура зобов'язань 2017 р. характеризується низкою змін, а саме:

– відбувся значний ріст зобов'язань у 2017 р. порівняно як із 2016 р., коли відбувся різкий спад сукупної суми зобов'язання (27,8%), так і з 2015 р. (14,62%) і становив 45 552 075 тис. грн.;

– відсутній такий показник, як «інші залучені кошти», проте з'явилась нова стаття – «фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток/збиток», її частка у структурі досить незначна – 0,06% (28 663 тис. грн.);

– тенденцію до зменшення з минулого року перейняв такий показник, як «кошти банків», який зазнав зменшення як у структурі – на 3,24% (1 339 834 тис. грн.), так і в абсолютному вимірі – 60,4% (1 009 181 тис. грн.), частка даного показника у 2017 р. становила 1,45% (661 951 тис. грн.);

– основними джерелами формування зобов'язань банку впродовж аналізованого періоду продовжували бути кошти юридичних (38,99%) та фізичних (51,83%) осіб, частка яких з кожним роком зростала;

– певного приросту в абсолютному вимірі зазнали й інші показники, такі як: «інші фінансові зобов'язання» – на 243,3% (683 726 тис. грн.), «інші зобов'язання» – на 74,5% (187 627 тис. грн.), «субординований борг» – на 3,2% (43 819 тис. грн.); поряд з

абсолютним приростом їх питома вага у структурі також зазнала незначного зростання.

Ще один важливий складник пасивів – власний капітал, його аналіз доцільно провести, використовуючи дані табл. 4.

У 2015 р. власний капітал до збитку складався зі статутного капіталу, який займав левову частку – 52,99% (4 639 121 тис. грн.), наступним за величиною є незареєстрований статутний капітал – 35,81% (3 135 237 тис. грн.), інші показники займали незначну частку власного капіталу, емісійні різниці становили 4,19% (366 605 тис. грн.), резервні та інші фонди банку – 3,36% (294 048 тис. грн.), 3,64% (318 975 тис. грн.) становив такий показник, як «резерви переоцінки». У 2016 р. власний капітал до збитку не зазнав значних змін, зменшення зазнали резерви банку, на 1,19% (373 320 тис. грн.) зменшилися резервні та інші фонди банку, резерви переоцінки – на 1,25% (4 074 тис. грн.). Незначного зменшення порівняно з минулим роком зазнали такі показники, як «статутний капітал» – на 2,53% (2 876 495 тис. грн.) та «емісійні різниці» – 1,28% (373 320 тис. грн.).

Оскільки за аналізований період банк зазнавав непокритого збитку, було поділено таблицю на власний капітал до збитку (рис. 2).

У 2016 р. власний капітал до збитку не зазнав значних змін, зменшення зазнали резерви банку, на 1,19% (373 320 тис. грн.) зменшилися резервні та інші фонди банку, резерви переоцінки – на 1,25% (4 074 тис. грн.). Незначного зменшення порівняно з минулим роком зазнали такі показники, як «статутний капітал» – на 2,53% (2 876 495 тис. грн.) та «емісійні різниці» – на 1,28% (373 320 тис. грн.).

Значних змін у 2017 р. зазнав статутний капітал, приріст якого у відсотковому відношенні становив 34,38% (4 664 140 тис. грн.), такий приріст зумовлений повним виключенням такого показника, як «незареєстрований статутний капітал».

На рис. 3 зображено динаміку власного капіталу після збитку, у 2015 р. власний капітал становив 2 623 703 тис. грн., а непокритий збиток – 6 130 282 тис. грн.

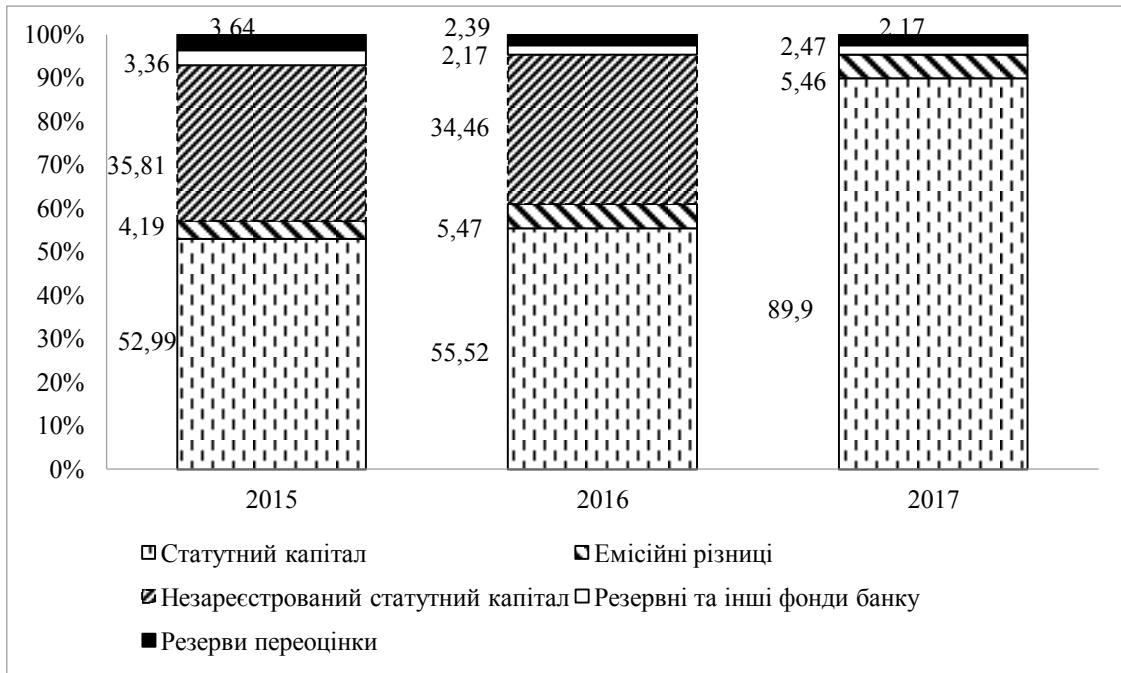
У 2016 р. збільшення зазнав показник непокритого збитку – на 66,8% (4 094 773 тис. грн.), власний капітал, своєю чергою, також зазнав приросту, хоча й незначного, лише на 26,22% (688 021 тис. грн.), це можна пояснити значним збільшенням власного капіталу до непокритого збитку (на 54,77%) порівняно з минулим роком. У 2017 р. власний капітал зріс на 20,13% порівняно з 2016 р., що зумовлено як

Таблиця 4
Аналіз абсолютних та відносних показників власного капіталу ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Показник	Аналіз структури власного капіталу						Зміна показника	
	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2016/2015 рр.	2017/2016 рр.
	Тис. грн	Частка у %, %	Тис. грн	Частка у %, %	Тис. грн	Частка у %, %	Абсолютне відхилення, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн
Статутний капітал	4 639 121	52,99	7 515 616	55,52	12 179 756	89,90	2 876 495	4 664 140
Емісійні різниці	366 605	4,19	739 925	5,47	739 629	5,46	373 320	-296
Незарєстрований статутний капітал	3 135 237	35,81	4 664 140	34,46	0	0,00	1 528 903	-4 664 140
Інший додатковий капітал		0,00	1	0,00	1	0,00	1	0
Резервні та інші фонди банку	294 048	3,36	294 048	2,17	294 048	2,17	0	0
Резерви переоцінки	318 975	3,64	323 049	2,39	335 130	2,47	4074	12 081
Власний капітал до збитку	8 753 986	100,0	13 536 779	100,0	13 548 564	100,0	4 782 793	11 785
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-6 130 282	-70,0	-10 225 055	-75,5	-9 570 332	-70,64	-4 094 773	654 723
Усього власного капіталу	2 623 703	29,97	3 311 724	24,46	3 978 231	29,36	688 021	666 507

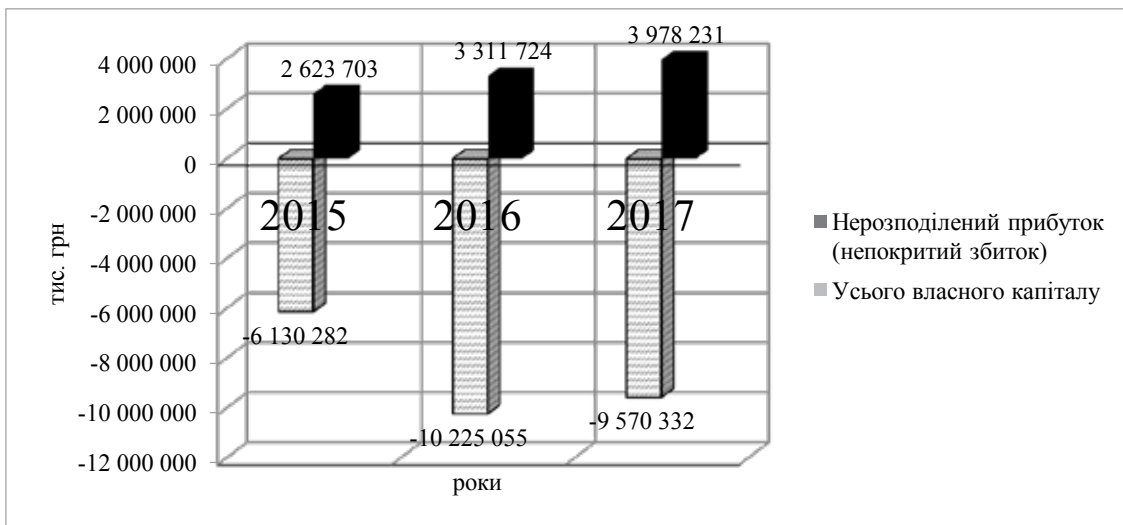
Джерело: складено автором за даними [11]

Рис. 2. Структура власного капіталу до збитку ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Джерело: складено автором за даними [11]

Рис. 3. Динаміка власного капіталу після збитку ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Джерело: складено автором за даними [11]

незначним приростом питомої ваги власного капіталу до збитку, так і зменшенням непокритого збитку.

Завершальним пунктом буде розгляд динаміки чистого прибутку або збитку як результат діяльності банку (рис. 4).

З рис. 4 видно, що в 2015 та 2016 рр. ПАТ «АЛЬФА-БАНК» зазнав збитків, а саме: у 2015 р. збиток банку становив 2 657 691 тис. грн., у

2016 р. збиток банку зріс на 54% і становив 4 094 773 тис. грн. У 2017 р. можна спостерігати позитивну тенденцію, банк отримав прибуток у розмірі 654 723 тис. грн., отримання прибутку є кінцевою метою діяльності будь-якої комерційної структури.

Кризова ситуація в Україні вплинула на банківську діяльність, зокрема на діяльність ПАТ «АЛЬФА-БАНК», у результаті чого в 2015 та

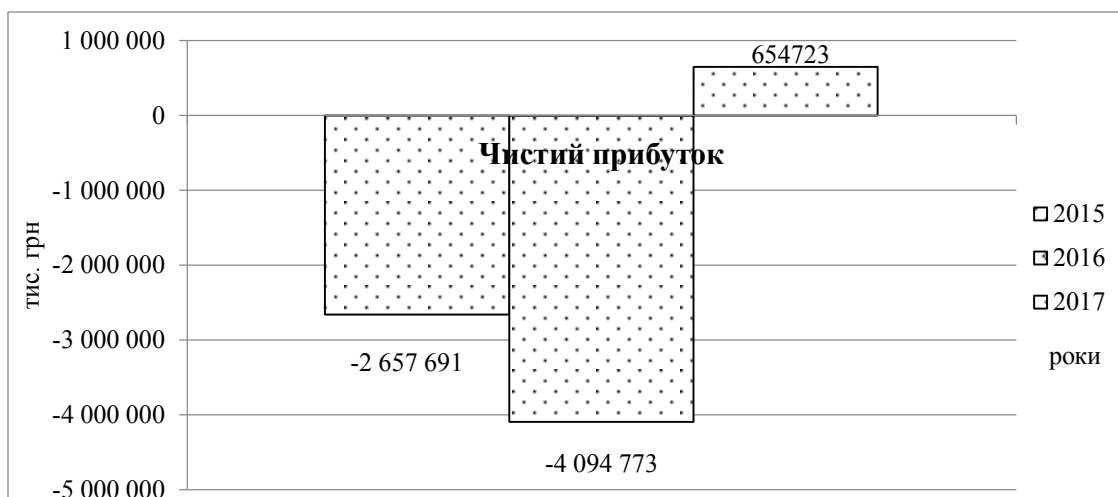

Рис. 4. Динаміка чистого прибутку ПАТ «АЛЬФА-БАНК» протягом 2015–2017 рр.

Джерело: складено автором за даними [11]

2016 рр. банк отримувал значні збитки, хоча він є успішною установою, що залежить від багатьох чинників впливу, таких як високий рівень безробіття, нестабільність національної грошової одиниці, інфляційні коливання, політичні чинники, низька ліквідність ринку та інших дестабілізуючих факторів, які негативно позначаються на фінансовому стані банку та можуть призвести до банкрутства. Проте вже в 2014 р. банк стабілізував свою економічну ситуацію, що ми можемо побачити на рисунку у вигляді чистого прибутку.

Висновки з цього дослідження. Незважаючи на відсутність загальноприйнятого визначення фінансової стабільності, можна визначити кілька ключових елементів. По-перше, фінансова стабільність є великою концепцією, яка охоплює всі аспекти фінансової системи: інфраструктуру, інститути та ринки. Таким чином, можна сказати, що фінансова стабільність стосується стабільності кожної фінансової установи та водночас відносин між цими установами.

По-друге, фінансова стабільність – це не лише відсутність фінансової кризи, а й здатність фінансової системи обмежувати та протистояти появі дисбалансів, перш ніж вони становитимуть загрозу стабільності. Таким чином, фінансова стабільність передбачає як превентивні, так і коригуючі аспекти.

По-третє, фінансова стабільність не є синонімом адекватного процесу розподілу ресурсів, перетворення строків погашення, мобілізації заощаджень та диверсифікації ризиків, а також того, що в рамках цієї системи гроші можуть адекватно виконувати свою роль як засіб для транзакцій. Інакше кажучи, фінан-

сова та монетарна стабільність збігається з певною важливою мірою.

Проаналізувавши фінансово-господарську діяльність ПАТ «АЛЬФА-БАНК», можна виділити певні моменти. З урахуванням кризової ситуації показники банку були дещо хаотичними, не простежувалася чітка тенденція ні до спаду ні до зростання. Хоча в 2017 р. все ж помітне певне незначне зростання прибутку банку в бік поліпшення, за попередні роки банк зазнав збитків. Відбувалися значні зміни у власному капіталі ПАТ «АЛЬФА-БАНК», зменшувалася кількість позицій, тобто всі кошти концентрувалися саме у статному капіталі. Значно зросли зобов'язання банку в аналізованому періоді, що свідчить про гарну діяльність банку із залучення коштів, і саме у юридичних осіб. Розглядаючи аналіз банку в цілому, можна чітко вказати на рік, коли банк зазнавав фінансових труднощів, – це 2016 р. У 2016 р. відбулося значне зменшення активів, банк зазнав найбільшого збитку. Такий поверхневий аналіз надає загальну інформацію про банківську установу та її діяльність за певний проміжок часу. Звісно, ці данні не можуть надати повного аналізу фінансової стабільності банку, проте їх доцільно використовувати як основу для подальшого більш поглибленого аналізу, а також для формування стратегічних дій банку, для виявлення слабких сторін; за допомогою цього аналізу можна віднайти саме ті негативні чинники, які спричинили банку найбільші труднощі. Підсумовуючи, варто вказати, що аналіз фінансово-господарської діяльності є основоположним під час здійснення аналізу фінансової стабільності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Mishkin F. Global Financial Instability: Framework, Events, Issues. *Journal of Economic Perspectives*. 1999. Vol. 13. № 4. P. 3–20.
2. Deutsche Bundesbank. URL: <http://www.bundesbank.de>.
3. Czech National Bank. URL: <https://www.cnb.cz/en/>.
4. Bank of Finland. URL: <https://www.suomenpankki.fi/en/>.
5. Central Bank of Argentina. URL: http://www.bcra.gob.ar/Varios/English_information.asp.
6. Norges Bank. URL: <https://www.norges-bank.no/>.
7. Swiss National Bank. URL: <http://www.snb.ch/>.
8. Національний банк України. Фінансова стабільність. URL: <https://bank.gov.ua/>.
9. Davis E. A Typology of Financial Instability. Oesterreichische Nationalbank (Central Bank of Austria). *Financial Stability Report*. 2001. № 2. P. 92–110.
10. Schinasi G.J. Defining Financial Stability and a Framework for Safeguarding It, Central Bank of Chile. 2009. № 550. P. 48–79.
11. Національний банк України. Статистика. Показники банківської системи. URL: <https://bank.gov.ua/control/>.

REFERENCES:

1. Mishkin, F., "Global Financial Instability: Framework, Events, Issues", *Journal of Economic Perspectives*, 1999. Vol. 13, No. 4, Autumn, pp. 3-20.
2. Deutsche Bundesbank. [Electronic resource] – Available at: <http://www.bundesbank.de>
3. Czech National Bank. [Electronic resource] – Available at: <https://www.cnb.cz/en/>
4. Bank of Finland. [Electronic resource] – Available at: <https://www.suomenpankki.fi/en/>
5. Central Bank of Argentina [Electronic resource] – Available at: http://www.bcra.gob.ar/Varios/English_information.asp
6. Norges Bank [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Electronic resource] – Available at: <https://www.norges-bank.no/>
7. Swiss National Bank [Electronic resource] – Available at: <http://www.snb.ch/>
8. National Bank of Ukraine. Financial Stability. [Electronic resource] – Available at: <https://bank.gov.ua/>
9. Davis, E. "A Typology of Financial Instability", Oesterreichische Nationalbank (Central Bank of Austria), *Financial Stability Report*. 2001. No. 2, pp. 92-110.
10. Schinasi G.J., Defining Financial Stability and a Framework for Safeguarding It, Central Bank of Chile, 2009. Working paper no. 550, pp. 48-79.
11. National Bank of Ukraine. Statistics. Indicators of the banking system [Electronic resource] – Available at: <https://bank.gov.ua/control/>